

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807
29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-21-1286; TAIS-21-27206(2))**

2021-09-29 Nr. NV-2362
Vilnius

Projekto rengėja. Energetikos ministerija.

Projekto tikslas. Atsižvelgiant į tai, kad valstybei nuosavybės teise priklausančios ir valstybės valdomos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios VĮ Ignalinos atominės elektrinės (toliau – VĮ IAE) pagrindinė veikla yra teisės aktų nustatyti specialūs įpareigojimai, kuriems įvykdyti reikalingi registrų duomenys, ir įvertinat tai, kad vykdydama veiklą VĮ IAE negauna pajamų, kuriomis galėtų apmokėti registrų duomenų gavimą, *siūloma keisti Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą Nr. XI-1807 ir šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyti, kad VĮ IAE turi teisę neatlygintinai gauti teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti reikalingus registrų duomenis.*

Dabartinė situacija. Šiuo metu pagal Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 29 straipsnio 3 dalį registro duomenys, informacija ir dokumentai ir (ar) jų kopijos neatlygintinai teikiami ar perduodami tik:

- 1) *fiziniam asmeniui*, kai registre tvarkomi duomenys apie juos, kartą per kalendorinius metus pagal prašymą;
- 2) *susijusiems registrams, valstybės informacinėms sistemoms* registro duomenys pagal sutartis;
- 3) *valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms* teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti pagal prašymą ir (arba) sutartis.

Tačiau registro duomenys, informacija ir dokumentai ir (arba) jų kopijos neatlygintinai neteikiami valstybės įmonėms.

VĮ IAE pradėjo vykdyti giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimo projekto planavimo etapą, kurio metu turi būti parengta ir įgyvendinta *Atliekyno vietos parinkimo tyrimų programa*. Vietą atliekynui statyti planuojama parinkti iki 2045 metų ir tam būtini VĮ Registrų centro tvarkomų registrų duomenys apie potencialiai atliekynui įrengti tinkamas teritorijas, jų nuosavybės rūšis, vertę, naudojimą ribojančias sąlygas ir pan. Remiantis preliminariais skaičiavimais reikės įvertinti duomenis apie dešimtis tūkstančių žemės sklypų, tačiau duomenų gavimas yra atlygintinas ir šiam tikslui, jeigu nebus priimtas Projektas, *planuojama naudoti valstybės biudžeto lėšas*.

Projekto esmė. Projektu siekiama nustatyti VĮ IAE teisę neatlygintinai gauti teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti reikalingus registrų duomenis ir taip išspręsti šios konkrečios valstybės įmonės registrų duomenų gavimo apmokėjimo problemą.

Valstybės biudžeto lėšų poreikis. Projektui įgyvendinti *kasmet papildomai reikėtų apie 57 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų*. Šiuo metu VĮ IAE už registrų duomenų parengimą ir pateikimą VĮ Registrų centrui kasmet savo įmonės lėšomis sumoka apie 7 tūkst. Eur ir valstybės biudžeto lėšomis planuoja kasmet sumokėti dar apie 50 tūkst. Eur iki 2045 metų, kol bus parinkta vieta giluminiam radioaktyviųjų atliekų atliekynui statyti.

Derinimas. Projektas buvo skelbiamas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Projektas buvo pateiktas derinti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Finansų ministerijai ir Vidaus

reikalų ministerijai, kurios šiam Projektui nepritarė. Minėtų ministerijų pastabos yra įvertintos derinimo pažymoje, tačiau argumentai dėl jų nėra pakankamai pagrįsti. Projektas buvo ir papildomai aptartas 2021 m. rugpjūčio 30 d. susitikime su minėtų ministerijų atstovais, tačiau ***pasiekti bendro sutarimo šiuo klausimu nepavyko***.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Įvertinę pateiktą Projektą siūlome jam nepritarti dėl šių priežasčių:

1. Projektu siekiama spręsti vieno konkretaus subjekto (šiuo atveju – VĮ IAE), o ne subjektų grupių registrų duomenų apmokėjimo problemą, o tai neatitinka teisėkūros ekonomiškumo principo. Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje nurodytos grupės subjektų, kuriems registrų duomenys teikiami neatlygintinai, tačiau konkretūs subjektai, kuriems norima suteikti tokią teisę, turėtų būti nurodyti ne šiame, o kituose įstatymuose (pvz., antstolių teisė neatlygintinai gauti duomenis iš registrų ar valstybės informacinių sistemų yra nustatyta Antstolių įstatyme, žurnalistų teisė neatlygintinai gauti duomenis iš registrų ar valstybės informacinių sistemų yra įteisinta Visuomenės informavimo įstatyme ir pan.).

2. Projektu būtų sukuriamas precedentas dėl neatlygintino registrų duomenų teikimo naujos teisinės formos subjektui – valstybės įmonei ir tokiu būdu atsirastų teisinis pagrindas ir kitoms valstybės įmonėms ieškoti išimčių, siekiant neatlygintinai gauti reikalingus registrų duomenis. Tai iškreiptų šiame įstatyme nustatyto išlaidų kompensavimo mechanizmo esmę, nes valstybės biudžeto lėšomis būtų kompensuojama ir pelno siekiančių subjektų veikla, bei pareikalautų reikšmingų papildomų valstybės biudžeto lėšų kompensuoti VĮ Registrų centrui už neatlygintinai teikiamus duomenis.

3. Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.2 punktu energetikos ministrui yra pavesta branduolinės energetikos valdymo sritis (valstybės politikos formavimas ir jos įgyvendinimo organizavimas, koordinavimas ir kontrolė, Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas, radioaktyviųjų atliekų tvarkymas). Pažymėtina, kad šios srities politikai įgyvendinti yra skiriami valstybės biudžeto asignavimai, todėl manytina, kad vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, ir VĮ IAE teisės aktų nustatytais funkcijoms atlikti reikalingų registrų duomenų apmokėjimas turėtų būti atliekamas iš Energetikos ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų.

Siūlome atsižvelgti į Teisės grupės pastabas ir Projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.

Vyresnioji patarėja

Sigita Panovienė